

Työikäisten sote-palvelujen ja aikuissosiaalityön tietofoorumi

Lainsäädännön muutosten vaikutukset
Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

28.9.2026

Hallituksen esitys EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi (Pakti)

- EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimus (ns. pakti) on keväällä 2024 hyväksytty laaja säädöskokonaisuus, joka tiukentaa turvapaikkaprosesseja ja tehostaa ulkorajojen valvontaa.
- Lakimuutokset ovat tulleet voimaan 12.6./1.9.2026
- Hyvinvointialueen näkökulmasta keskeisimmät muutokset:
 - Vastaanottopalvelujen rajaaminen tilapäistä suojelu saavilta
 - Vastaanottopalvelujen rajaaminen turvapaikanhakijoilta
 - Sopimusvelvoite hyvinvointialueille terveyspalveluiden tuottamisesta vastaanottopalveluiden piirissä oleville

Tilannekuva Varsinais-Suomessa keväällä 2026

- Lausuntopyyntö Hallituksen esityksestä
- Vastaanottokeskuksesta saatu tieto
 - Lukumääriä tilapäistä suojelu saavista sekä turvapaikanhakijoista
- Elinvoimakeskuksesta saatu tieto
 - Lukumääriä tilapäistä suojelua saavista
- Keväällä ennakoitiin, että ko. kohderyhmässä asiakasmäärät ja sekä kuntien että Varhan palvelujen tarve tulevat kasvamaan äkillisesti ja että kuntakohtaiset erot tulevat olemaan suuria
- Erityisesti oleskeluluvottomien ja sitä kautta hätämajoitusta tarvitsevien määrän ennakoitiin kasvavan voimakkaasti (myös perheiden)
- Tieto Uudessakaupungissa toimivan vastaanottokeskuksen sulkemisesta 1.9.26

Ennakointi ja varautuminen keväällä/kesällä 2026

- Varsinais-Suomessa ajankohtaisen paikallisen tiedon saaminen ja kokoaminen on edellyttänyt tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen, Elinvoimakeskuksen, vastaanottokeskusten (3/2) ja kuntien (27) välillä
- Ennakointi ja varautuminen ollut haastavaa, koska:
 - Muutokset ovat olleet moninaisia ja samanaikaisia
 - Tilastotiedot kohderyhmien lukumääristä ovat olleet puutteellisia ja vaikeasti hankittavissa
 - Voimaantulojen osittainen siirtyminen (12.6. / 1.9.)

Tilannekuva Varsinais-Suomessa syksyllä 2026

- Tilastotiedon ja lukumäärien saaminen eri kohderyhmistä ollut edelleen haastavaa, mistä johtuen kokonaiskuvan muodostaminen ollut haastavaa käytettävissä olevan tiedon pirstaleisuuden takia
- Turvapaikanhakijoita, joiden vastaanottopalvelut on päätetty ilman oleskeluluvan myöntämistä, on ollut huomattavasti ennakoitua vähemmän - ei kasvua hätämajoituksen tarpeessa, ovat ilmeisesti saaneet myönteisiä lupia
- Tilapäistä suojelua saavien osalta huolta kasvavana ryhmänä herättää ne henkilöt ja perheet, joiden vastaanottopalvelut on päätetty ja jotka eivät ole kotikuntaa kuitenkaan hakeneet
- Tilapäistä suojelua saavien sote-asiakkaiden määrät kasvaneet voimakkaasti hyvinvointialueella, mutta suurin osa kotikuntaa hakeneista on kuitenkin on 'hävinnyt jonnekin', sekä kunnan, että hyvinvointialueen palveluiden piiristä
- Kuntakohtaiset erot suuria, erityisesti Vakka-Suomen kunnat erottautuvat
- Tarve erityisesti yleiselle ohjaukselle ja neuvonnalle, Hyvinvointialueen ja kuntien vastuut ja työnjaot
- Terveyspalvelujen sopimusasian tilanne epäselvä